

متن سند نهائی چشم انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران

چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی

با اتکال به قدرت لایزال الهی و در پرتو ایمان و عزم ملی و کوشش برنامه ریزی شدن و مدبرانه جمعی و در مسیر تحقق آرمان ها و اصول قانون اساسی ، در چشم انداز ۲۰ ساله ، ایران کشوری است توسعه یافته با جایگاه اول اقتصادی ، علمی و فناوری در سطح منطقه ، با هویت اسلامی و انقلابی ، الهام بخش در جهان اسلام و با تعامل سازنده در روابط بین الملل .

جامعه ایرانی در افق این چشم انداز ، چنین ویژگی هایی خواهد داشت :

توسعه یافته ، متناسب با مقتضیات فرهنگی ، جغرافیایی و تاریخی خود متکی بر اصول اخلاقی و ارزش های اسلامی ، ملی و انقلابی ، با تأکید بر مردم سالاری دینی ، عدالت اجتماعی ، آزادیهای مشروع ، حفظ کرامت و حقوق انسان ها و بهره مند از امنیت اجتماعی و قضایی .

برخوردار از دانش پیشرفته ، توانا در تولید علم و فن آوری ، متکی بر سهم برتر منابع انسانی و سرمایه اجتماعی در تولید ملی .

امن ، مستقل و مقتدر با سامان دفاعی مبتنی بر بازدارندگی همه جانبه و پیوستگی مردم و حکومت .

برخوردار از سلامت ، رفاه ، امنیت اجتماعی ، فرصت های برابر ، توزیع مناسب درآمد ، نهاد مستحکم خانواده ، به دور از فقر ، فساد ، تبعیض و بهره مند از محیط مطلوب .

فعال ، مسئولیت پذیر ، ایثارگر ، مومن ، رضایت مند ، برخوردار از وجدان کاری ، انضباط ، روحیه تعاون و سازگاری اجتماعی ، متعهد به انقلاب و نظام اسلامی و شکوفایی ایران و مفتخر به ایرانی بودن .

دست یافته به جایگاه اول اقتصادی ، علمی و فن آوری در سطح منطقه آسیای جنوب غربی (شامل آسیای میانه ، قفقاز ، خاورمیانه و کشورهای های همسایه) با تأکید بر جنبش نرم افزاری و تولید علم ، رشد پرشتاب و مستمر

اقتصادی ، ارتقای نسبی سطح درآمد سرانه و رسیدن به اشتغال کامل .

الهام بخش ، فعال و مؤثر در جهان اسلام با تحکیم الگوی مردم اسلامی دینی ، توسعه کارآمد ، جامعه اخلاقی ، نو اندیشی و پویایی فکری و اجتماعی تأثیر گذار بر همگرایی اسلامی و منطقه ای بر اساس تعالیم و اندیشه های امام خمینی (ره)

دارای تعامل سازنده و مؤثر با جهان بر اساس اصول عزت ، حکمت و مصلحت .

ملاحظه - در تهیه ، تدوین و تصویب برنامه های توسعه و بودجه های سالیانه ، این نکته مورد توجه قرار گیرد : شاخص های کمی کلان آنها از قبیل ، نرخ سرمایه گذاری ، درآمد سرانه ، تولید ناخالص ملی ، نرخ اشتغال و تورم ، کاهش فاصله درآمد میان دهک های بالا و پایین جامعه ، رشد فرهنگ و آموزش و پژوهش و توانایی های دفاعی و امنیتی ، باید متناسب با سیاست های توسعه و اهداف و الزمات چشم انداز ، تنظیم و تعیین گردد و این سیاست ها و هدف ها به صورت کامل مراعات شود.

شایان ذکر است ، این چشم انداز مبنای تنظیم سیاست های کلی چهار برنامه پنج ساله آینده خواهد بود و افق جهت گیری کلی فعالیت خهای کشور را در ابعاد مختلف در ۲۰ سال آینده مشخص می کند.

سیاست های کلی برنامه چهارم توسعه جمهوری اسلامی ایران .

امور فرهنگی ، علمی و فن آوری.

اعتلا و عمق و گسترش دادن معرفت و بصیرت دینی بر پایه قرآن و مکتب اهل بیت (ع).

استوار کردن ارزش های انقلاب اسلامی در اندیشه و عمل .

تقویت فضایل اخلاقی و ایمان ، روحیه ایثار و امید به آینده .

برنامه ریزی برای بهبود رفتارهای فردی و اجتماعی .

زننده و نمایان نگاهداشتن اندیشه دینی و سیاسی حضرت امام خمینی (ره) و برجسته کردن نقش آن به عنوان

یک معیار اساسی در تمام سیاستگذاری ها و برنامه ریزی ها .

تقویت وجدان کاری و انضباط اجتماعی و روحیه کار و ابتکار، کار آفرینی، درستکاری و قناعت و اهتمام به ارتقای کیفیت تولید.

فرهنگ سازی برای استفاده از تولیدات داخلی، افزایش تولید و صادرات کالا و خدمات.

ایجاد انگیزه و عزم ملی برای دستیابی به اهداف مورد نظر در افق چشم انداز.

تقویت وحدت و هویت ملی مبتنی بر اسلام و انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی و آگاهی کافی درباره تاریخ فرهنگ، تمدن و هنر ایرانی - اسلامی و اهتمام جدی به زبان فارسی.

تعمیق روحیه دشمن شناسی و شناخت ترفندها و توطئه های دشمنان علیه انقلاب اسلامی و منافع ملی، ترویج روحیه ظلم ستیزی و مخالفت با سلطه گری استکبار جهانی.

سالم سازی فضای فرهنگی، رشد آگاهی و فضایل اخلاقی و اهتمام به امر معروف و نهی از منکر.

اطلاع رسانی مناسب برای تحقق ویژگی های مورد نظر در افق چشم انداز.

مقابله با تهاجم فرهنگی

گسترش فعالیت رسانه های ملی در جهت تبیین اهداف و دستاوردهای ایران اسلامی برای جهانیان.

سازماندهی و بسیج امکانات و ظرفیت های کشور در جهت افزایش سهم کشور در تولیدات علمی جهان.

تقویت نهضت نرم افزاری و ترویج پژوهش.

کسب فن آوری، بویژه فن آوری های نو، شامل: ریز فن آوری و فن آوری های زیستی، اطلاعات و ارتباطات، زیست محیطی، هوا فضا هسته یی.

اصلاح نظام آموزشی کشور، شامل: آموزش و پرورش، آموزش فنی و حرفه ای، آموزش عالی و کارآمد کردن آن برای تأمین منابع انسانی مورد نیاز در جهت تحقق اهداف چشم انداز.

تلاش در جهت تبیین و استحکام مبانی مردم سالاری دینی و نهادینه کردن آزادی مشروع از طریق آموزش، آگاهی بخشی و قانونمند کردن آن.

امور اجتماعی ، سیاسی ، دفاعی و امنیتی.

تلاش در جهت تحقق عدالت اجتماعی و ایجاد فرصت های برابر و ارتقای سطح شاخص هایی از قبیل آموزش ، سلامت ، تأمین غذا ، افزایش درآمد سرانه و مبارزه با فساد .

ایجاد نظام جامع تأمین اجتماعی برای حمایت از حقوق محرومان و مستضعفان و مبارزه با فقر و حمایت از نهادهای عمومی و موسسات و خیریه های مردمی با رعایت ملاحظات دینی و انقلابی .

تقویت نهاد خانواده و جایگاه زن در آن و در صحنه های اجتماعی و استیفای حقوق شرعی و قانونی بانوان در همه عرصه ها و توجه ویژه به نقش سازنده آنان.

تقویت هویت ملی جوانان متناسب با آرمان های انقلاب اسلامی .

فراهم کردن محیط رشد فکری و علمی و تلاش در جهت رفع دغدغه های شغلی ، ازدواج ، مسکن و آسیب های اجتماعی آنان .

توجه به مقتضیات دوره جوانی و نیازها و توانایی های آنان .

ایجاد محیط و ساختار مناسب حقوقی ، قضایی و اداری برای تحقق اهداف چشم انداز .

اصلاح نظام اداری و قضایی در جهت : افزایش تحرک و کارایی ، بهبود خدمت رسانی به مردم ، تأمین کرامت و معیشت کارکنان ، به کارگیری مدیران و قضاوت لایق و امین و تأمین شغلی آنان ، حذف یا ادغام مدیریت های موازی ، تأکید بر تمرکز زدایی در حوزه های اداری و اجرایی .

پیشگیری از فساد اداری و مبارزه با آن و تنظیم قوانین مورد نیاز .

گسترش و عمق بخشیدن به روحیه تعاون و مشارکت عمومی و بهره مندی ساختن دولت از همدلی و توانایی ای عظیم مردم

آزمایش سرزمینی مبتنی بر اصول زیر :

ملاحظات امنیتی و دفاعی

کارآیی و بازدهی اقتصادی

وحدت و یکپارچگی سرزمین

گسترش عدالت اجتماعی و تعادل های منطقه یی .

حفاظت محیط زیست و احیای منابع طبیعی .

حفظ هویت اسلامی ، ایرانی و حراست از میراث فرهنگی

تسهیل و تنظیم روابط درونی و بیرونی اقتصاد کشور .

رفع محرومیت ها ، خصوصاً در مناطق روستایی کشور .

تقویت امنیت و اقتدار ملی با تأکید بر رشد علمی و فن آوری ؛ مشارکت و ثبات سیاسی ، ایجاد تعادل میان

مناطق مختلف کشور ، وحدت و هویت ملی ، قدرت اقتصادی و دفاعی و ارتقای جایگاه جهانی ایران .

هویت بخشی به سیمای شهر و روستا

بازآفرینی و روز آمد سازی معماری ایرانی - اسلامی

رعایت معیارهای پیشرفته برای ایمنی بناها و استحکام ساخت و سازها

تقویت و کارآمد کردن نظام بازرسی و نظارت

اصلاح قوانین و مقررات در جهت رفع تداخل میان وظایف نهادهای نظارتی و بازرسی

اولویت دادن به ایثارگران انقلاب اسلامی در عرضه منافع مالی و فرصت ها و امکانات و مسئولیت های دولتی

در صحنه های مختلف فرهنگی و اقتصادی .

ارتقای توان دفاعی نیروهای مسلح بازدارندگی ابتکار عمل و مقابله مؤثر در برابر تهدیدها و حفاظت از منابع

ملی و انقلاب اسلامی و منابع حیاتی کشور .

توجه ویژه به حضور و سهم نیروهای مردمی در استقرار امنیت و دفاع از کشور و انقلاب با تقویت کمی و کیفی

بسیج مستضعفین .

تقویت ، توسعه و نوسازی صنایع دفاعی کشور با تأکید بر گسترش تحقیقات و سرعت دادن به انتقال فن آوری

های پیشرفته

توسعه نظم و امنیت عمومی و پیشگیری و مقابله مؤثر با جرایم و مفسد اجتماعی و امنیتی را از طریق تقویت و هماهنگی دستگاه های قضایی ، امنیتی و نظامی و توجه جدی در تخصیص منابع به وظایف مربوط به اعمال حاکمیت دولت .

امور مربوط به مناسبات سیاسی و روابط خارجی

ثبات در سیاست خارجی براساس قانون اساسی و رعایت عزت ، حکمت و مصلحت و تقویت روابط خارجی از طریق:

گسترش همکاری های دو جانبه ، منطقه ای و بین المللی .

ادامه پرهیز از تشنج در روابط با کشورها.

تقویت روابط سازنده با کشورهای غیر متخاصم

بهره گیری از روابط برای افزایش توان ملی .

مقابله با افزون خواهی و اقدام متجاوزانه در روابط خارجی

تلاش برای رهایی منطقه از حضور نظامی بیگانگان.

مقابله با تک قطبی شدن جهان .

حمایت از مسلمانان و ملت های مظلوم و مستضعف ، به ویژه ملت فلسطین .

تلاش برای همگرایی بیشتر میان کشورهای اسلامی .

تلاش برای اصلاح ساختار سازمان ملل .

بهره‌گیری از روابط سیاسی با کشورهای برای نهادینه کردن اقتصادی افزایش جذب منابع و سرمایه‌گذاری خارجی و فن‌آوری پیشرفته. گسترش بازارهای صادراتی ایران و افزایش سهم ایران از تجارت جهانی و رشد پرشتاب اقتصادی مورد نظر در چشم‌انداز.

تحکیم روابط با جهان اسلام و ارایه تصویر روشن از انقلاب اسلامی و تبیین دستاوردهای و تجربیات سیاسی، فرهنگی و اقتصادی جمهوری اسلامی و معرفی غنی و هنر و تمدن ایرانی و مردم‌سالاری دینی. تلاش برای تبدیل مجموعه کشورهای اسلامی و کشورهای دوست منطقه به یک قطب منطقه‌ای اقتصادی، علمی، فن‌آوری و صنعتی.

تقویت و تسهیل حضور فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در مجامع جهانی و سازمان‌های فرهنگی بین‌المللی. تقویت و تسهیل حضور فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در مجامع جهانی و سازمان‌های فرهنگی بین‌المللی. تقویت هویت اسلامی و ایرانی ایرانیان خارج از کشور، کمک به ترویج زبان فارسی در میان آنان، حمایت از حقوق آنان، و تسهیل مشارکت آنان در توسعه ملی.

امور اقتصادی

تحقق رشد اقتصادی پیوسته، باثبات و پرشتاب با اهداف چشم‌انداز. ایجاد اشتغال مولد و کاهش نرخ بیکاری. فراهم نمودن زمینه‌های لازم برای تحقق رقابت‌پذیری کالاهای و خدمات کشور در سطح بازارهای داخلی و خارجی و ایجاد ساز و کارهای مناسب برای رفع توسعه صادرات غیرنفتی. تلاش برای دستیابی به اقتصاد متنوع و متکی به منافع دانش و آگاهی، سرمایه‌انسانی و فن‌آوری نوین. ایجاد ساز و کار مناسب برای رشد بهره‌وری عوامل تولید (انرژی، سرمایه، نیروی کار، آب و خاک و...) پشتیبانی از کارآفرینی، نوآوری و استعدادهای فنی و پژوهشی

تأمین امنیت غذایی کشور با تکیه بر تولید از منابع داخلی و تأکید بر خود اکتفایی در تولید محصولات اساسی کشاورزی .

مهار تورم و افزایش قدرت خرید گروه های کم درآمد و محروم و مستضعف و کاهش فاصله بین دهک های بالا و پایین درآمدی جامعه و اجرای سیاست های مناسب جبرانی .

توجه به ارزش های اقتصادی ، امنیتی ، سیاسی ، و زیست محیطی آب در استحصال ، عرضه ، نگهداری و مصرف آن .

مهار آبهایی که از کشور خارج می شود و اولویت استفاده از منابع آبهای مشترک حمایت از تأمین مسکن گروه های کم درآمد و نیازمند.

حرکت در جهت تبدیل درآمد نفت و گاز با دارایی های مولد به منظور پایدار سازی فرآیند توسعه و تخصیص و بهره برداری بهینه از منابع .

توسعه روستاها

ارتقای سطح درآمد و زندگی روستائیان و کشاورزان و رفع فقر ، با تقویت زیر ساخت های مناسب تولید و تنوع بخشی و گسترش فعالیت های مکمل ، به ویژه صنایع تبدیلی و کوچک و خدمات نوین ، با تأکید بر اصلاح نظام قیمت گذاری محصولات.

هم افزایی و گسترش فعالیت های اقتصادی در زمینه هایی که دارای مزیت نسبی هستند ، از جمله صنعت ، معدن ، تجارت ، مخابرات حمل و نقل و گردشگری ، به ویژه صنایع نفت ، گاز و پتروشیمی و خدمات مهندسی پشتیبان آن ، صنایع انرژی بر و زنجیره پایین دستی آنها ، با اولویت سرمایه گذاری در ایجاد زیر بناها و زیر ساخت های مورد نیاز ، و سازماندهی سواحل و جزایر ایرانی خلیج فارس در چارچوب سیاست های آمایش سرزمین .

تثبیت فضای اطمینان بخش برای فعالان اقتصادی و سرمایه گذاران با اتکا به مزیت های نسبی و رقابتی و خلق

مزیت های جدید و حمایت از مالکیت و کلیه حقوق ناشی از آن .

ارتقای بازار سرمایه ایران و اصلاح ساختار بانکی و بیمه ای کشور با تأکید بر کارایی ، شفافیت ، سلامت و بهره

مندی از فن آوری های نوین .

ایجاد اعتماد و حمایت از سرمایه گذاران با حفظ مسئولیت پذیری آنان .

تشویق رقابت و پیشگیری از وقوع بحران ها و مقابله با جرم های مالی .

توانمندی سازی بخش های خصوصی و تعاونی به عنوان محرک اصلی رشد اقتصادی و کاهش تصدی دولت

همراه با حضور کارآمد آن در قلمرو امور حاکمیتی در چارچوب سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی که

ابلاغ خواهد شد .

ارتقای ظرفیت و توانمندی های بخش تعاونی از طریق تسهیل فرآیند دستیابی به منابع ، اطلاعات ، فن آوری

ارتباطات و توسعه پیوندهای فنی ، اقتصادی و مالی آن .

توجه و عنایت جدی بر مشارکت عامه مردم در فعالیت های اقتصادی کشور و رعایت جهات زیر در امر

واگذاری مؤسسات اقتصادی دولت به مردم :

امر واگذاری در جهت تحقق اهداف برنامه باشد و خود هدف قرار نگیرد .

در چارچوب قانون اساسی صورت پذیرد .

موجب تهدید امنیت ملی و یا تزلزل حاکمیت ارزش های اسلامی و انقلابی نگردد .

به خدشه دار شدن حاکمیت نظام یا تضییع حق مردم و یا ایجاد انحصار نینجامد

به مدیریت سالم و اداره درست کار توجه شود .